

Pagna ewlenija > Kwistjonijiet tal-familja u wirt > Wirt > **Suċċessjonijiet**
Suċċessjonijiet

Portugall

L-iskeda informattiva għet ippreparata b'kooperazzjoni mal-Kunsill tan-Nutara tal-UE (CNUE)

1 Kif tiffassal dispożizzjoni dwar it-tqassim tal-beni (testment, testment kongunt, ftehim dwar is-suċċessjoni) malli jmut xi ħadd?

Id-dispożizzjonijiet ta' proprjetà fuq mewt jistgħu jiehdu zewġ forom: (i) testment; (ii) kuntratt.

(i) Testment

Testment huwa strument personali li ma jistax jiġi stabbilit minn rappreżentant.

It-testmenti kongunti, jiġifieri dawk magħmula minn zewġ jew tliet persuni fl-istess dokument, jew għall-benefiċċju ta' parti terza jew għall-benefiċċju reċiproku tagħhom, mhumiex permessi.

Testment jikkonsisti f'dikjarazzjoni ta' intenzjoni minn persuna waħedha li ma għandhiex bżonn tiġi indirizzata jew miġjuba għall-attenzjoni ta' persuna partikolari. Dan huwa liberament revokabbli u l-assi jiġu trasferiti lill-eredi jew lill-legatarji wara l-mewt tat-testatur.

Jeżistu tipi standard u speċjali ta' testment.

It-tipi standard ta' testment huma: testmenti pubbliċi (testamento público) u magħluqin (testamento cerrado).

Testment pubbliku jiġi mfassal minn nutar fir-registru tiegħu jew tagħha.

Testment magħluq huwa mfassal u ffirmat mit-testatur jew minn persuna oħra fuq talba tat-testatur, iżda jrid jiġi approvat minn nutar. Dan irid jinżamm mit-testatur jew minn parti terza jew jista' jiġi ffaġġjat man-nutar. Persuna fil-pussess ta' testment magħluq trid tipprezentah fi tliet ijiem mid-data li fiha hija saret taf bil-mewt tat-testatur, u fin-nuqqas ta' dan hija tkun responsabbli għal kull telf jew dannu kkawżat, u jekk hija werrieta tista' titef il-kapaċità li turet minhabba l-iżkwalifika abbażi tal-kondotta tagħha.

Il-liġi tipprovdi għat-tipi segwenti ta' testment speċjali: testmenti militari, testmenti magħmula fuq bastiment, testmenti magħmula fuq ajruplan, testmenti magħmula f'każ ta' diżastru. Testment jista' isir biss f'waħda minn dawn il-forom speċjali fl-eventwalità ta' xi ċirkustanzi eċċezzjonali previsti mil-liġi. It-tali testmenti jkunu annullabbli xahrejn wara li tkun għet fit-tmiem tagħha l-kawża li pprekludiet lit-testatur milli jagħmel testment skont il-forom użwali.

Il-legiżlazzjoni Portugiża tipprovdi wkoll għal forma speċjali ta' testment magħmul minn ċittadin Portugiż barra mill-pajjiż skont il-liġi barranija. Dan jiehdu effett fil-Portugall jekk dan isir jew jiġi approvat b'mod formali.

(ii) Kuntratt

Is-sistema legali Portugiża taċċetta wirt permezz ta' kuntratt fuq bażi eċċezzjonali. Dan jista' isehh permezz ta' ftehim dwar wirt jew donazzjonijiet għas-superstiti f'każ ta' żwieġ, li jidhul fis-sehħ mal-mewt tad-donatur. Sabiex ikunu validi, kemm il-ftehim dwar il-wirt u kif ukoll id-donazzjoni għas-superstiti f'każ ta' żwieġ iridu jissemmew fil-kuntratt taż-żwieġ.

Madankollu, is-suċċessjoni permezz ta' kuntratt hija pprojbita bħala regola ġenerali. Il-ftehimiet dwar is-suċċessjoni huma għalhekk ipprojbiti bħala regola, u jekk isiru xorta waħda dawn ikunu invalidi. Id-donazzjonijiet f'każ ta' mewt huma pprojbiti wkoll, iżda minflok ikunu invalidi dawn isiru dispożizzjonijiet testamentarji bis-saħħa tal-liġi u huma liberament revokabbli.

Hemm zewġ tipi ta' ftehim dwar is-suċċessjoni li l-validità tagħhom hija rikonoxxuta eċċezjonalment mil-liġi: (a) il-ħatra ta' werriet jew legatarju għall-benefiċċju ta' wieħed mill-konjuġi, mill-konjuġi l-ieħor jew minn parti terza; (b) il-ħatra ta' werriet jew legatarju għall-benefiċċju ta' parti terza minn wieħed mill-konjuġi. Id-distinzjoni bejn werriet u legatarju hija spjegata frispota għad-domanda "Kif u meta wieħed isir werriet jew legatarju?"

Il-ftehimiet ta' suċċessjoni validi jidhul fis-sehħ biss mal-mewt tat-testatur. Madankollu, il-ftehim riferut fil-punt (a) iktar 'il fuq, ma jistax jiġi revokat b'mod unilaterali wara li jkun għet aċċettat, u waqt li t-testatur ikun għadu ħaj huwa ma jistax jippreġudika l-benefiċjarju permezz ta' donazzjonijiet. Il-ftehim ta' suċċessjoni riferut fil-punt (b) aktar 'il fuq huwa revokabbli liberament jekk il-parti terza ma kinitx involuta fil-kuntratt ta' żwieġ bħala parti li aċċettat.

Barra minn dawn iż-żewġ tipi ta' ftehim ta' suċċessjoni, il-liġi taċċetta l-validità tad-donazzjonijiet lis-superstiti fiż-żwieġ. Dawn jingħataw fil-kuntest ta' żwieġ, li wieħed mill-konjuġi, mill-konjuġi l-ieħor jew minn parti terza. Id-donazzjoni lis-superstiti fiż-żwieġ hija suġġetta għar-regim ta' ftehim ta' suċċessjoni u trid tiġi prevista fil-kuntratt ta' żwieġ.

NB:

Il-liġi Portugiża tipprevedi zewġ tipi ta' suċċessjoni. Waħda hija suċċessjoni volontarja - permezz ta' testment jew kuntratt - riferuta f'din ir-risposta. L-oħra hija s-suċċessjoni legali - tal-ġegħta jew obligatorja - li tissemma fir-risposti għad-domandi "Jeżistu restrizzjonijiet fuq il-libertà għat-trasferiment ta' proprjetà mal-mewt (pereż. sehem riżervat)?" u "Jekk ma jkunx hemm dispożizzjoni causa mortis mal-mewt, min jiret u kemm?"

Is-suċċessjoni volontarja hija r-riżultat ta' att ta' volontà fuq in-naħa tat-testatur, bħal fil-każ ta' testmenti jew ta' kuntratti.

Is-suċċessjoni legali hija aċċettata mil-liġi. Hija magħrufa bħala suċċessjoni obligatorja meta tkun riżultat dirett tal-liġi u ma tistax tiġi megħluba mix-xewqat tat-testatur. Din hija magħrufa bħala suċċessjoni obligatorja, li hija forma ta' suċċessjoni legali li ma tistax tiġi evitata permezz tal-volontajiet tat-testatur.

2 Id-dispożizzjoni għandha tkun irregistrata u jekk iva, kif?

Bħala regola, id-dispożizzjonijiet ma għandhomx bżonn ikunu registrati.

Madankollu, diversi eċċezjonijiet għal dan il-prinċipju huma ripetuti f'numru ta' dispożizzjonijiet. Id-dispożizzjonijiet causa mortis iridu jiġu registrati, per eżempju, fil-każijiet segwenti: (i) dispożizzjoni testamentarja preferenzjali li għandha effett sħiħ; (ii) l-istabbiliment ta' regim ta' esklussività u l-modifiki tiegħu; (iii) l-obbligju ta' tnaqqis ta' donazzjonijiet suġġetti għall-kollazzjoni; (iv) il-kuntratti ta' żwieġ.

Fil-każijiet indikati fil-punti (i), (ii) u (iii) aktar 'il fuq, ir-registrazzjoni trid issir fil-Conservatórias do Registo Predial (ir-Registru tal-Artijiet) mill-pretendenti jew intimati fir-relazzjoni legali, persuni li għandhom xi interess fir-registrazzjoni jew persuni li huma obbligati li jippromwovu r-registrazzjoni skont il-liġi (registrazzjoni ex officio promossa f'xi każijiet mill-qrati, mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku jew ir-registratur innifsu). Ir-registrazzjoni hija stabbilita permezz ta' deskrizzjoni tal-proprjetà, deskrizzjoni tal-fatti u tal-kummenti rispettivi u tal-annotazzjoni ta' ċerti ċirkustanzi.

Fil-każ indikat fil-punt (iv), ir-registrazzjoni hija stabbilita fir-Registru tal-Artijiet, permezz ta' annotazzjoni jew registrazzjoni ta' dikjarazzjoni tal-partijiet. F'dan il-każ, il-persuni li huma direttament ikkonċernati minn dan il-fatt jew li l-kunsens tagħhom huwa meħtieġ jistgħu jkunu partijiet għar-registrazzjoni.

NB:

Ir-regim ta' esklussività jinvolvi d-dritt tal-armel jew arma għall-manteniment mill-fondi li jkun halla d-decujus.

Il-kollazzjoni tinvolvi r-restituzzjoni tal-parti l-kbira tas-suċċessjoni mid-dixxendenti li jisperaw jirtu l-assijiet jew l-oġġetti ta' valur minn axxendent.

3 Hemm restrizzjonijiet fuq il-libertà li wiehed jiddisponi mill-beni wara l-mewt (pereżempju sehem riżervat)?

Iva, skont il-leġiżlazzjoni Portugiża l-porzjon riżervat hija restrizzjoni għal-libertà ta' dispożizzjoni causa mortis. Il-porzjon riżervat huwa l-porzjon ta' assijiet li t-testatur ma jistax jiddisponi minnhom billi dan huwa assenjat bil-liġi għall-persuni intitolati għal sehem riżervat. Din hija magħrufa bħala suċċessjoni obbligatorja, li hija forma ta' suċċessjoni legali li ma tistax tiġi evitata permezz tal-volontajiet tat-testatur.

Il-persuni intitolati għal sehem riżervat huma l-konjuġi, id-dixxendenti u l-axxendenti. Il-konjuġi u d-dixxendenti jiffurmaw l-ewwel kategorija ta' suċċessuri. Fin-nuqqas ta' dixxendenti, il-konjuġi u l-axxendenti jkunu l-eredi.

Ir-regoli dwar l-assijiet li t-testatur ma jistax jiddisponi minnhom (porzjon riżervat) huma s-segwenti:

il-porzjon riżervat tal-konjuġi u tat-tfal huwa żewġ terzi tal-wirt;

jekk it-testatur ma jhallix dixxendenti jew axxendenti, il-porzjon riżervat tal-konjuġi huwa nofs il-wirt;

jekk it-testatur ma jhallix konjuġi iżda jhalli t-tfal, il-porzjon riżervat ikun nofs il-wirt jekk ikun hemm wild uniku u żewġ terzi tal-wirt jekk hemm żewġ itfal jew aktar;

il-porzjon riżervat ta' dixxendenti fit-tieni grad jew fi grad aktar imbiegħed huwa s-sehem li jmur għall-axxendent tagħhom;

fin-nuqqas ta' dixxendenti, il-porzjon riżervat tal-konjuġi u tal-axxendenti huwa żewġ terzi tal-wirt;

fin-nuqqas ta' dixxendenti jew konjuġi superstiti, il-porzjon riżervat tal-ġenituri huwa nofs il-wirt; jekk xi axxendenti fit-tieni grad jew fi grad aktar imbiegħed jinħatru bħala werrieta, il-porzjon riżervat tagħhom ikun terz tal-wirt.

NB:

Il-konjuġi ma jkunx indikat bħala werriet jekk, fil-mument tal-mewt tat-testatur, ikun iddivorżjat jew separat legalment b'sentenza finali jew sentenza li għandha ssir finali. Meta l-proċedimenti ta' divorzju jew ta' separazzjoni legali jkunu pendenti fil-mument tal-mewt tat-testatur, il-benefiċjarji jistgħu jkomplu tali proċedimenti għall-effetti patrimonjali. F'dan il-każ, jekk id-divorzju jew is-separazzjoni jiġu sussegwentement deċiżi l-konjuġi ma jinħatarx bħala benefiċjarju.

4 Jekk ma jkunx hemm dispożizzjoni dwar it-tqassim tal-beni malli jmut xi hadd, min jiret u kemm?

Jekk id-deċedut ma jkunx għamel trasferiment valida u effettiva, b'mod sħiħ jew parzjali, tal-proprietà li kellha tiġi ttrasferita wara mewtu, il-werrieta tiegħu jew tagħha li jkunu intitolati għal sehem riżervat jinħatru bħala s-suċċessuri. Din hija magħrufa bħala suċċessjoni obbligatorja, li hija forma ta' suċċessjoni legali li ma tistax tiġi evitata permezz tal-volontajiet tat-testatur.

Il-persuni intitolata għal sehem riżervat huma l-konjuġi, il-qraba u l-istat, fl-ordni segwenti: (a) il-konjuġi u d-dixxendenti; (b) il-konjuġi u l-axxendenti; (c) l-aħwa u d-dixxendenti tagħhom; (d) qraba kollaterali oħra sar-raba' grad; (e) l-istat.

5 Liema tip ta' awtorità hija kompetenti:

Il-kompetenza fi kwistjonijiet ta' suċċessjoni tiddependi fuq jekk is-suċċessjoni tiġix ikkontestata (aċċettazzjoni b'benefiċċju tal-inventarju) jew le (aċċettazzjoni pura u sempliċi).

In-nutara u l-qrati huma kompetenti fi kwistjonijiet ta' suċċessjoni. Għal każijiet previsti fl-Artikolu 1083(1) tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (pereżempju werrieta li l-post fejn joqgħodu mhux magħruf, werrieta mingħajr kapacità legali, inventarju meħtieġ mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku), l-inventarju jrid isir fil-qrati. F'każijiet oħra, il-persuni kkonċernati jistgħu jagħzlu li jieħdu l-inventarju fl-uffiċċju tan-nutar (*Cartório Notarial*) jew f'qorti.

In-nutara u r-registraturi (*Conservatórias dos Registos*) huma kompetenti wkoll fi kwistjonijiet ta' suċċessjoni mhux ikkontestata. F'dan il-każ, huma kompetenti sabiex jagħtu s-setgħa lill-werrieta li jwettqu l-qsim rispettiv.

Bl-awtentikazzjoni ta' dokument privat, l-avukat jistgħu jaqsmu l-patrimonji mhux ikkontestati iżda mhumiex kompetenti biex jipproduċu atti ta' eredità.

5.1 fi kwistjonijiet ta' suċċessjoni?

Jekk il-wirt jiġi kkontestat, il-qrati jew l-uffiċċji tan-nutara jistgħu jwettqu l-inventarju, skont l-Artikolu 1083 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili.

F'każ ta' aċċettazzjoni pura u sempliċi tas-suċċessjoni, ma jeħtieġ ebda inventarju. F'dan il-każ, il-likwidazzjoni u l-qsim tas-suċċessjoni jitwettqu bi qbil reciproku bejn il-werrieta u l-legatarji, mingħajr ebda obbligu għall-ftuħ ta' proċeduri quddiem nutar jew qorti.

Meta patrimonju jiġi ddiċjarat li huwa sottostanti għall-istat, il-proċedura speċjali rispettiva biex tingħalaq is-suċċessjoni għall-benefiċċju tal-istat issir fil-qorti (l-Artikoli 2152-2155 tal-Kodiċi Ċivili).

Jekk is-suċċessjoni mhijiex ikkontestata, in-nutara tal-gvern, l-uffiċċji tal-insinwa u r-registri tal-artijiet ikunu kompetenti, mingħajr ebda guriżdizzjoni territorjali. Il-partijiet ikkonċernati jistgħu sussegwentement iwettqu l-atti fl-istituzzjoni tal-għażla tagħhom, mingħajr restrizzjonijiet territorjali.

Għal wirt mhux kontestat, il-patrimonji jistgħu jinqasqu quddiem kwalunkwe avukat jew avukat fil-pajjiż, dment li l-persuni kkonċernati jkunu ngħataw is-setgħa minn qabel (pereżempju minn registratur jew nutar).

5.2 biex tircievi dikjarazzjoni ta' rinunzja jew aċċettazzjoni tas-suċċessjoni?

5.3 biex tircievi dikjarazzjoni ta' rinunzja jew aċċettazzjoni tal-legat?

5.4 biex tircievi dikjarazzjoni ta' rinunzja u aċċettazzjoni ta' sehem riżervat?

Fir-rigward tal-awtorità kompetenti biex tircievi dikjarazzjoni ta' aċċettazzjoni jew ta' rinunzja tas-suċċessjoni, mhemm ebda differenzi sostanzjali bejn legat u wirt jew bejn suċċessjoni legali jew volontarja. Ir-risposta għal dawn it-tliet domandi hija għalhekk l-istess.

Jekk is-suċċessjoni giet aċċettata taħt il-benefiċċju tal-inventarju, id-dikjarazzjoni ta' aċċettazzjoni ssir matul il-proċedura tal-inventarju. F'dan il-każ, il-qorti jew in-nutar huwa l-awtoritajiet kompetenti li jircievu d-dikjarazzjoni ta' aċċettazzjoni.

L-aċċettazzjoni tas-suċċessjoni taħt il-benefiċċju tal-inventarju tiġi żgurata billi jintalab l-inventarju jew billi wiehed jintervjeni fih.

Tip ieħor ta' aċċettazzjoni ta' suċċessjoni hija l-aċċettazzjoni pura u sempliċi, meta s-suċċessjoni tiġi aċċettata u maqsuma mingħajr il-bżonn ta' proċeduri tal-inventarju.

Ir-regoli dwar l-aċċettazzjoni tas-suċċessjoni japplikaw ukoll għall-aċċettazzjoni ta' legat. Id-distinzjoni bejn wirt u legat hija stabbilita fir-risposta għad-domanda segwenti.

Jekk tinfetaħ proċedura ta' inventarju, id-dikjarazzjoni ta' rinunzja trid issir waqt il-proċedura tal-inventarju jew tiġi mehmuża fil-fajl. F'dan il-każ, il-qorti jew in-nutar huwa l-awtoritajiet kompetenti li jircievu d-dikjarazzjoni ta' rinunzja.

Ir-rinunzja trid tiegħu waħda mill-forom segwenti: att pubbliku jew att privat awtentikat jekk jeżistu xi assi li għat-trasferiment tagħhom il-liġi teziġi xi waħda minn dawn il-forom; dokument privat f'każijiet oħrajn.

L-aċċettazzjoni jew ir-rinunzja ta' wirt jew ta' legat hija tranżazzjoni legali li ma tistax tiġi rinnegata, jiġifieri t-tnejn li huma jsiru permezz ta' dikjarazzjoni mill-werriet li ma għandhiex bżonn tiġi indirizzata jew miġjuba għall-attenzjoni ta' persuna partikolari.

Jekk il-patrimonju huwa sottostanti, il-partijiet interessati jew l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku jistgħu jitolbu lill-qorti sabiex jinnotifikaw lill-werriet sabiex jaċċetta jew jirrinunzja għall-wirt (Artikoli 1039-1041 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili). F'dan il-każ, il-qorti tircievi d-dikjarazzjoni ta' aċċettazzjoni. Il-patrimonju jkun meqjus li huwa sottostanti waqt il-perjodu li fih dan ma jkunx għadu ġie aċċettat jew iddikjarat bħala vakanti affavur tal-istat.

6 Deskrizzjoni qasira tal-proċedura biex issir suċċessjoni skont il-liġi nazzjonali, inkluż kif issir il-likwidazzjoni tal-patrimonju u kif jinqasqu l-assi (din tinkludi informazzjoni dwar jekk il-proċedura ta' suċċessjoni tinbeda minn qorti jew minn awtorità kompetenti oħra fuq inizjattiva tagħha stess)

Il-proċedura tiddependi fuq jekk is-suċċessjoni hijiex kontestata jew le.

SUĊĊESSJONI KONTESTATA

L-għan tal-proċedimenti ta' inventarju għas-suċċessjoni huwa: biex jinqasam il-patrimonju sabiex tintemm il-koproprjetà; biex jelenka l-assi tal-patrimonju jekk il-qsim mhuwiex meħtieġ; biex jillikwida l-patrimonju jekk meħtieġ (Artikolu 1082 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili).

Meta jiġi pprezentat inventarju quddiem qorti, dan isegwi l-forma ta' inventarju ġudizzjarju prevista fit-Titolu XVI tal-Ktieb V tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (l-Artikoli 1082-1129). Il-ġurisdizzjoni lokali interna tal-qrati nazzjonali tiġi ddeterminata skont il-fatturi ta' konnessjoni stabbiliti fl-Artikolu 72a tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

L-istadij ewlenin tal-proċess tal-inventarju ġudizzjarju huma: (i) it-talba inizjali (ii) l-oppożizzjoni u l-verifika tal-obbligazzjonijiet (iii) is-smiġħ minn qabel tal-partijiet interessati (iv) l-identifikazzjoni u t-tlaqqiġ tal-partijiet interessati (v) it-tnaqqis ta' rigali jew legati li jaqbu il-porzjon disponibbli (vi) id-dikjarazzjoni dwar id-diviżjoni u s-sentenza li tirratifika d-diviżjoni. Is-sentenza tista' tiġi segwita b'annullament jew bidla tad-diviżjoni, diviżjoni addizzjonali jew l-allokazzjoni ta' sehem lill-werriet mhux ikkunsidrat.

Meta l-inventarju isir fl-uffiċċju ta' nutar, dan isegwi l-forma ta' inventarju notarili prevista fl-Anness tal-Liġi Nru 117/2019, tat-13 ta' Settembru 2019, li jirreferi għall-emendi meħtieġa tat-Titolu XVI tal-Ktieb V tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili.

F'konformità mal-Artikoli 1-5 tal-Anness għal-Liġi 117/2019: L-Assoċjazzjoni Portugiża tan-Nutara tippublika lista ta' nutara li jistgħu jipproċessaw l-inventarji (www.notarios.pt); għal inventarji notarili, filwaqt li huwa l-kompitu tan-nutar li jieħu l-azzjoni meħtieġa, is-sentenza ta' ratifika tinħareġ dejjem mill-qorti li jkun sarilha r-rinviju għal dak l-iskop, mingħajr preġudizzju għal kwalunkwe kwistjoni oħra li n-nutar jista' jagħmel rinviju dwarhom lill-qorti għal deċiżjoni; huwa l-kompitu tal-qorti li tiddeċiedi l-appelli miġjuba matul il-proċess tal-inventarju notarili; il-partijiet huma ħielsa li jagħzlu l-uffiċċju tan-nutar fejn isir il-proċess tal-inventarju, dment li jkun hemm rabta rilevanti mas-suċċessjoni (pereżempju l-uffiċċju tan-nutar jinsab fil-muniċipalitá fejn tkun infetħet is-suċċessjoni jew fejn jinsabu l-assi jew fejn jgħixu l-parti l-kbira tal-partijiet interessati).

SUĊĊESSJONI MHUX IKKONTESTATA

Il-parti interessata tista' tirriżolvi l-kwistjonijiet quddiem nutar jew registratur. Permezz tas-sistema ta' tieqa unika ta' registratur, dawn il-partijiet jistgħu jitrattaw il-kwistjonijiet kollha relatati mas-suċċessjoni, mill-awtorizzazzjoni sar-registrazzjoni finali tal-assi li jirriżultaw mid-diviżjoni.

Alternattivament, ladarba jingħataw is-setgħa bħala werrieta fl-uffiċċju jew fir-registru ta' nutar, il-partijiet interessati jistgħu jaqsmu l-assi tal-patrimonju permezz ta' dokument privat awtentikat quddiem avukat.

7 Kif u meta wieħed isir werriet jew legatarju?

Il-werrieta jirtu l-patrimonju tad-*decujus in toto* jew parzjalment, jiġifieri l-assi li għandhom jirtu ma jiġux determinati minn qabel.

Il-legatarji min-naħa l-oħra jirtu assijiet u oġġetti ta' valur partikolari.

Fil-kuntest ta' suċċessjoni legali, l-eligibbiltà tirriżulta mil-liġi. Fil-kuntest ta' suċċessjoni volontarja, l-eligibbiltà tirriżulta minn dikjarazzjoni ta' volontà mit-testatur. Il-werrieta jistgħu jkollhom l-istatus ta' werrieta jew legatarji f'suċċessjoni legali jew volontarja.

8 Il-werrieta huma responsabbli għad-djun tal-mejjet, u jekk iva, skont liema kundizzjonijiet?

Jekk il-wirt jiġi aċċettat bil-benefiċċju tal-inventarju, biss il-proprjetà mniżzla fl-inventarju tista' titqies għall-ħlas tad-djun tad-*decejus* u ta' spejjeż oħra, sakemm il-kredituri jew il-legatarji ma jippruvawx li jeżistu xi assi oħra. Jekk ikun hemm inventarju, l-oneru tal-provi li jeżistu t-tali assijiet huwa fuq il-kredituri jew il-legatarji.

F'każ ta' aċċettazzjoni pura u sempliċi, ir-responsabbiltà tad-dejn u tal-piżijiet oħra bl-istess mod ma jistax jeċċedi l-valur tal-assijiet li intirtu, iżda f'dan il-każ huma l-werrieta jew legatarji li għandhom jippruvaw li l-patrimonju ma jinkludix assijiet ta' valur li jkopru l-ħlas tad-dejn jew l-eżekuzzjoni tal-legati. F'dan il-każ, l-oneru tal-provi li ma jeżistux it-tali assijiet huwa fuq il-werrieta jew il-legatarji.

Il-patrimonju huwa mogħni bil-piżijiet segwenti: l-ispejjeż funerarji u spejjeż relatati tat-testatur; l-ispejjeż dwar l-eżekuzzjoni testamentarja u l-amministrazzjoni u l-likwidazzjoni tal-patrimonju; il-ħlas tad-dejn tad-*decujus*; l-eżekuzzjoni tal-legati.

L-assi li jkunu intirtu b'mod kongunt huma kollettivament responsabbli għal flasijiet imsemmija hawn fuq. Ladarba l-patrimonju jkun ġie maqsum, kull werriet huwa responsabbli biss għal ammont pro rata tas-sehem tagħhom mill-wirt.

9 Liema huma d-dokumenti u/jew l-informazzjoni normalment meħtieġa għall-finijiet tar-registrazzjoni tal-proprjetà immobbli?

Fir-risposta segwenti huma pprezentati separatament id-dokumenti u l-informazzjoni mitluba għar-registrazzjoni tal-proprjetà immobbli, il-miżati li jridu jithallsu u kif tista' tiġi pprezentata t-talba għar-registrazzjoni (personalment, bil-posta jew onlajn).

Id-dokumenti u l-informazzjoni mitluba

It-talbiet għar-registrazzjoni ta' proprjetà immobbli jridu jidentifikaw l-applikant, il-fatti u l-proprjetajiet ikkonċernati u l-lista ta' dokumenti ta' prova.

Il-fatti biss imsemmija fid-dokumenti li jissostanzjawhom legalment jistgħu jiġu regiġstrati.

Id-dokumenti f'lingwa barranija jistgħu jiġu aċċettati biss meta tradotti skont il-liġi, barra meta jkunu redatti bl-Ingliż, il-Franċiż jew l-Ispanjol u l-uffiċjal kompetenti għandu għarfien sew tal-lingwa kkonċernata.

Meta l-validità ta' talba għar-registrazzjoni trid tiġi evalwata abbażi ta' dritt barrani, l-applikant irid jipprova l-kontenut tagħha permezz ta' dokumenti neċessarji. Jekk it-talba għar-registrazzjoni tikkonċerna bini li mhuwiex deskritt, trid tiġi mehmuża dikjarazzjoni addizzjonali li tindika l-isem, l-istatus u l-indirizz tal-proprjetarji immedjatament qabel iċ-ċedent u l-artikolu preċedenti tar-registru ta' proprjetà, sakemm l-applikant ma jiddikjarax fid-dikjarazzjoni għaliex dan mhuwiex magħruf.

Jekk ir-registrazzjoni tikkonċerna sehem fi proprjetà kongunta li ma ġietx deskritta, iridu jiġu ddikjarati wkoll l-isem, l-istatus u l-indirizz tal-*koproprjetarji* kollha.

Miżati li jridu jithallsu

Il-miżata trid tithallas meta tiġi pprezentata t-talba jew trid tintbagħat magħha. Il-miżata tikkorrispondi għall-ammont probabbli totali li jkun pagabbli. Jekk din ma tithallasx meta tiġi pprezentata t-talba għar-registrazzjoni, it-talba tista' tiġi miċhuda immedjatament.

Meta l-miżata ma tħallsix u t-talba ma tkunx ġiet miċhuda, is-servizz ta' registrazzjoni jinnotifika lill-parti interessata bl-iskadenza għall-ħlas tal-ammont li ma tħallasx għax inkella r-registrazzjoni tiġi miċhuda.

L-istess proċedura hija segwita meta l-ammont inizjali mħallas mhuwiex biżżejjed u li l-ammont li jonqos ma ġiex imħallas.

It-talba għar-registrazzjoni li ssir personalment, bil-posta jew onlajn

It-talbiet għar-registrazzjoni ta' proprjetà immobbli tista' tiġi pprezentata personalment, bil-posta jew onlajn.

It-talbiet għar-registrazzjoni li jiġu pprezentati personalment u bil-posta jridu jkunu bil-miktub, skont il-forom approvati b'deċiżjoni tal-korp ta' tmexxija tal-*Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* (l-Istitut tar-Registri u n-Nutara). Id-dokumenti li jissostanzjaw il-fatt li għandu jiġi regiġstrat u d-dikjarazzjonijiet addizzjonali fuq imsemmija, jekk ikun il-każ, iridu jiġu mehmuża magħhom.

Il-forom imsemmija fil-paragrafu preċedenti ma għandhomx jintużaw għal talbiet għar-registrazzjoni bil-miktub mill-awtoritajiet pubbliċi involuti bħala rikorrenti jew konvenuti f'atti mill-qrati, l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku, l-amministraturi tal-insolvenza jew l-aġenti tal-infurzar, kemm jekk jiġu pprezentati personalment jew bil-posta.

It-talbiet magħmula mill-qrati, l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku, l-aġenti tal-infurzar jew il-marixxalli li jwettqu attivitajiet proprji ta' aġenti tal-infurzar u amministraturi tal-qorti għandhom preferibbilment jintbagħtu bil-posta elettronika u jkunu akkumpanjati mid-dokumenti meħtieġa għar-reġistrazzjoni, u kif ukoll l-ammonti pagabbli.

L-applikazzjonijiet għar-reġistrazzjoni ta' proprjetà jistgħu jsiru onlajn fis-sit web <http://www.predialonline.mj.pt>. L-uniċi proċeduri li ma jistgħux jiġu registrati onlajn huma proċeduri li jiġġustifikaw, jirrettifikaw jew jikkontestaw id-deċiżjonijiet adottati mir-reġistratur.

Jeħtieġ ċertifikat elettroniku sabiex jintalbu atti ta' reġistrazzjoni ta' proprjetà onlajn. Iċ-ċittadini li huma detenturi ta' karta tal-identità Portugiża u li attivaw iċ-ċertifikat elettroniku tagħhom, l-avukati u n-nutara għandhom diġà dawn iċ-ċertifikati.

Il-ġestjonarji u d-diretturi ta' kumpaniji kummerċjali jew kumpaniji tal-liġi ċivili li għandhom forma kummerċjali jistgħu jattestjaw li d-dokumenti elettronici li huma pprezentaw huma konformi mad-dokumenti stampati originali meta huma jipprezentaw it-talbiet għar-reġistrazzjoni onlajn li fihom l-kumpaniji rispettivi huma partijiet interessati.

NB:

Il-persuni u / jew l-entitajiet biss li l-liġi tikkunsidra bħala legittimi jistgħu jipprezentaw talba għar-reġistrazzjoni ta' beni immobbli. Dawn il-persuni jew l-entitajiet huma identifikati iktar 'il fuq fir-risposta għad-domanda "Id-dispożizzjoni causa mortis għandha tkun irregistrata u jekk iva, kif?" fit-taqsimi li tindika r-reġistrazzjonijiet li għandhom jiġu pprezentati lir-Registru tal-Artijiet.

9.1 Il-ħatra ta' amministratur hija obligatorja jew issir obligatorja wara li ssir it-talba? Jekk hija obligatorja jew obligatorja fuq talba, x'inhuma l-passi li għandhom jittiehdu?

Il-ħatra ta' amministratur hija obligatorja jekk il-proċeduri ta' inventarju huma meħtieġa. F'dan il-każ, huwa obligatorju li jinħatar il-kap tal-familja li jkun inkarigat mill-amministrazzjoni tas-suċċessjoni. Il-persuna li titlob għall-inventarju tindika l-persuna li, skont il-liġi, teżerċita l-funzjonijiet ta' kap tal-familja. Dan isir skont il-forma uzata għat-talbiet tal-inventarju.

Meta l-patrimonju huwa sottostanti, jista' ikun li ma hemm ħadd li huwa legalment intitolat sabiex jamministrat. F'dan il-każ, kull werriet jista' jiehu azzjoni biex jamministra s-suċċessjoni anki qabel din tkun aċċettata jew tiġi rrinunzjata. Jekk ikun hemm riskju ta' telf jew deterjorament tal-assi tal-patrimonju sottostanti, il-qrati jaħtru kuratur. Dan isir fuq it-talba tal-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku jew ta' kull parti interessata oħra. Id-definizzjoni ta' patrimonju sottostanti diġà ngħatat fir-risposta għad-domanda "X'tip ta' awtorità hija kompetenti: (...) biex tirċievi dikjarazzjoni ta' rinunzja jew ta' aċċettazzjoni?"

9.2 Min huwa intitolat li jsegregwi d-dispożizzjoni testamentarja mal-mewt tal-persuna u/jew li jamministra l-patrimonju?

Il-kap tal-familja

Il-kap tal-familja huwa responsabbli bħala regola għall-amministrazzjoni tal-patrimonju sakemm dan jiġi llikwidat u maqsum.

Skont il-liġi, l-inkarigu ta' kap tal-familja jiġi ddelegat fl-ordni segwenti:

lill-konjuġi superstiti, mhux separat legalment f'persuna jew fi proprjetà, jekk hu jew hi werriet jew ikollu/ikollha sehem fiż-żwieġ tal-beni tal-koppja;

lill-eżekutur, sakemm ma jingħadx mod ieħor mit-testatur;

lill-qraba li huma werrieta legali;

lill-legatarji testamentarji.

Jekk il-patrimonju kollu jinqasam bejn il-legatarji, il-legatarju l-aktar preferut jaġixxi bħala kap tal-familja u jissostitwixxi l-werrieta; f'ċirkustanzi ta' ugwalità, l-ixjaħ wieħed minnhom ikun il-preferut.

Hemm każijiet speċifiċi li fihom l-amministrazzjoni tal-assi kollha jew ta' parti mill-patrimonju jiġu fdati lill-eżekutur jew lill-fiduċjarju, kif jiġi spjegat hawn isfel.

L-eżekutur

Fil-każ ta' suċċessjoni testamentarja, it-testatur jista' jaħtar persuna waħda jew aktar li jkunu inkarigati sabiex jiżguraw li t-testment jiġi eżegwit fl-intier tiegħu jew parzjalment. Din hija magħrufa bħala eżekuzzjoni testamentarja. Il-persuna maħtura hija l-eżekutur.

It-trustee

Is-sostituzzjoni tat-trustee jew tal-fiduċjarju hija dispożizzjoni li permezz tagħha t-testatur jinkariga lill-werriet indikat sabiex jipprezerva l-wirt, b'tali mod li dan imur għall-benefiċċju ta' xi ħadd ieħor wara l-mewt tiegħu. Il-werriet li jingħata dan id-dover jissejjaħ t-trustee. Il-benefiċjarju tas-sostituzzjoni huwa magħruf bħala l-werriet tal-fiduċjarju. It-trustee jibbenefika u jamministra l-assi taħt kurazija.

9.3 X'setgħat għandu amministratur?

Is-setgħat ta' kap tal-familja

Il-kap tal-familja jamministra l-assijiet tad-*decujus* u, jekk dan tal-aħħar kien miżżewweġ skont ir-regim tal-komunità tal-akkwisti, l-assijiet komuni tal-koppja.

Il-kap tal-familja jista' jitlob lill-werrieta jew lil parti terza sabiex jagħtuh l-assijiet li huwa jrid jamministra u li qegħdin fil-pussess tagħhom. Huwa jista' iressaq azzjonijiet għal pussess kontra l-werrieta jew kontra parti terza u jista' jirkupra r-riċevibbli tal-patrimonju meta d-dewmien jippreġudika l-irkupra tagħhom jew meta l-pagament isir b'mod spontanju.

Il-kap tal-familja jrid ibiegħ l-prodotti u beni oħra li jeħzienu u jista' juża s-somom riċevuti mill-bejgħ tagħhom għall-ħlas ta' spejjeż funerarji u spejjeż relatati oħra u kif ukoll spejjeż ta' amministrazzjoni.

Il-kap tal-familja jista' ukoll ibiegħ prodotti li ma jeħzienux, safejn dan ikun meħtieġ għall-ħlas ta' spejjeż funerarji u spejjeż relatati oħra u kif ukoll spejjeż ta' amministrazzjoni.

Barra mill-każijiet imsemmija hawn fuq, id-drittijiet relatati mas-suċċessjoni jistgħu biss jiġu eżerċitati konguntament mill-werrieta kollha jew kontra l-werrieta kollha.

Is-setgħat tal-eżekutur

Jekk l-eżekutur ġie maħtur f'suċċessjoni b'testment, huwa għandu s-setgħat mogħtija mit-testatur.

Jekk it-testatur ma jispjefikax is-setgħat tal-eżekutur, dan tal-aħħar huwa responsabbli minn dan li ġej: l-organizzazzjoni tal-funeral u l-ħlas tal-ispejjeż relatati; is-sorveljanza tal-applikazzjoni tajba tad-dispożizzjonijiet testamentarji u d-difiża tal-validità tagħhom quddiem il-qrati, fejn meħtieġ; it-tweqqif tal-funzjonijiet ta' kap tal-familja.

It-testatur jista' jinkariga l-eżekutur sabiex jeżegwixxi l-legati tal-patrimonju u li jhallas għal dejn ieħor meta huwa jkun kap tal-familja u ma jkun hemm bżonn ta' inventarju obligatorju. Għal dan il-għan, l-eżekutur jista' jiġi awtorizzat mit-testatur sabiex ibiegħ l-assijiet kollha tal-patrimonju (kemm jekk beni mobbli u kif ukoll beni immobbli) jew dawk indikati fit-testment.

Is-setgħat tat-trustee

It-trustee mhux biss jamministra iżda jirċievi wkoll il-benefiċċji tal-assijiet suġġetti għall-fedekommess. Id-dispożizzjonijiet dwar it-tgawdija tat-tali assijiet safejn dawn ma jkunux inkompatibbli mal-fedekommess huma applikabbli. It-trustee jrid jikseb l-awtorizzazzjoni tal-qorti għat-trasferiment jew għall-aggravar tal-assijiet suġġetti għall-fedekommess.

Il-werrieta u l-kuratur għall-patrimonju sottostanti

Meta l-patrimonju huwa sottostanti, dan jikkostitwixxi patrimonju awtonomu b'personalità ġuridika. Il-patrimonju jista' għalhekk jibda proċeduri u proċeduri jistgħu jingiebu kontri. Jekk ma hemm ħadd biex jamministra l-patrimonju f'dan il-każ, tista' tiġi adottata waħda mis-soluzzjonijiet msemmija hawn isfel.

Qabel ma jaċċetta jew jirrinunzja għas-suċċessjoni, kull werriet jista' jiehu miżuri amministrattivi urgenti filwaqt li l-patrimonju jkun sottostanti. Jekk titqajjem xi oġġezzjoni meta jkun hemm numru ta' werrieta, ir-rieda tal-maġġoranza tirbaħ.

Jista' ukoll jinħatar kuratur tal-patrimonju sottostanti mill-qrati. Il-kuratur huwa responsabbli sabiex jitleb għall-proċeduri interlokutorji meħtieġa u sabiex jibda azzjonijiet li ma jistgħux jiddegnu mingħajr ma jsir preġudizzju għall-interessi tas-suċċessjoni. Huwa responsabbli wkoll sabiex jirrapreżenta l-patrimonju fl-azzjonijiet kollha miġjuba kontri. Il-kuratur ikollu bżonn ta' awtorizzazzjoni ġudizzjarja għat-trasferiment jew għall-aggravar ta' assi fissi, oġġetti prezjużi, oġġetti ta' valur, stabbilimenti kummerċjali u l-assijiet l-oħra kollha li t-trasferiment jew l-aggravar tagħhom mhuwiex att amministrattiv. L-awtorizzazzjoni ġudizzjarja tingħata biss meta l-att ikun iġġustifikat sabiex jiġi evitat id-deterjorament jew it-telf tal-assijiet, jithallas id-dejn tal-patrimonju, jithallsu l-ispejjeż ta' ameljoramenti meħtieġa u utli jew jekk jinqala' bżonn ieħor urgenti.

Meta l-patrimonju mhuwiex aktar sottostanti billi jkun għe aċċettat iżda jibqa' indiviż, il-liġi tippermetti lil kull werriet sabiex jitleb ir-rikonoxximent ġudizzjarju tal-istatus tiegħu bħala werriet u r-restituzzjoni tal-assijiet kollha tal-patrimonju jew parti minnhom kontra kull min jipposjedihom fil-kwalità ta' werriet, kull titolu ieħor jew mingħajr ebda titolu. Dan huwa magħruf bħala petizzjoni għall-pussess. Din l-azzjoni tista' tittiehed minn werriet waħdu irrispettivament mill-oħrajn, iżda bla hsara għad-dritt tal-kap tal-familja li jeżiġi l-għoti tal-assijiet li huwa jrid jamministra, kif indikat preċedentement.

10 Liema dokumenti huma tipikament maħruġa skont il-liġi nazzjonali matul jew fl-aħħar tal-proċedimenti ta' suċċessjoni li jippruvaw l-istatus u d-drittijiet tal-benefiċjarji? Għandhom effetti evidenzjarji speċifiċi?

Dokumenti li jikkonfermaw l-istatus ta' werrieta jew legatarji

Is-sentenzi;

L-atti notarili;

lċ-ċertifikat ta' eredità maħruġ mill-uffiċċju tal-insinwa.

lċ-ċertifikat ta' eredità jattestja l-istatus ta' werrieta u / jew legatarji li jissopravvivo d-*decurjus*.

Is-sentenzi, l-atti notarili u lċ-ċertifikat ta' eredità jikkostitwixxu kollha dokumenti awtentiki b'valur probatorju sħiħ.

lċ-ċertifikat ta' eredità li jattestja l-kwalità ta' werriet jew legatarju huwa rreġistrat fir-reġistru tal-insinwa permezz ta' annotazzjoni fiċ-ċertifikat ta' *causa mortis* tad-*decurjus*.

Id-dokumenti li jikkonfermaw id-diviżjoni

Fil-kuntest ta' suċċessjoni kkontestata:

Is-sentenza mogħtija mill-qorti kompetenti li tirratifika d-diviżjoni tal-patrimonju fi proċeduri ta' inventarju. Is-sentenza tiddetermina kif l-ishma għandhom jiġu maqsuma (pereż. l-assijiet li għandhom jintirtu minn kull werriet jew legatarju). Dawn huwa strument awtentiku b'valur probatorju sħiħ.

Fil-kuntest ta' suċċessjoni volontarja:

L-att privat awtentikat li jkun għe redatt quddiem avukat, li jstabilixxi kif l-ishma għandhom jiġu maqsuma. Dan mhuwiex strument awtentiku iżda att privat awtentikat li f'dan il-każ għandu valur probatorju ekwivalenti għal valur probatorju sħiħ.

Id-dokument li jagħti dritt għad-diviżjoni fil-kuntest ta' proċeduri simplifikati ta' suċċessjoni quddiem ir-reġistratur. Dawn huwa strument awtentiku b'valur probatorju sħiħ.

L-att ta' qsim redatt minn nutar. Dawn huwa strument awtentiku b'valur probatorju sħiħ.

Kwalunkwe mid-dokumenti msemmija hawn fuq li jikkonferma d-diviżjoni jista' jiffirma l-baži għar-reġistrazzjoni tal-assi tal-patrimonju għall-benefiċċju ta' werriet jew legatarju, irrispettivament minn jekk dan għandux valur probatorju sħiħ.

Nota finali

L-informazzjoni f'din il-formula hija ġenerali fin-natura tagħha, mhijiex eżawrenti u mhijiex vinkolanti fuq il-Punt ta' Kuntatt, in-**Network Ġudizzjarju Ewropew fl-Oqsma Ċivili u Kummerċjali, il-qrati jew xi destinatarju ieħor. Din ma teżentax mill-bżonn tal-qarrej li jikkonsulta l-Heġiżlazzjoni applikabbli.**

Din il-paġna web hija parti minn [L-Ewropa Tiegħek](#).

Nilqgħu l-[feedback](#) tiegħek dwar l-utilità tal-informazzjoni pprovduta.

This webpage is part of an EU quality network

L-aħħar aġġornament: 25/03/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.